

เพลงดีเทอร์มิวสิค ในมุมมองของดีเจชายแดนใต้ “เปาะซูลี” ชาลี เร็งมา

▶ เปาะซูลี อดีตครูผู้ผันชีวิตหลังเกษียณมาสร้างความรู้และ
ความสุขให้พี่น้องในชายแดนใต้

ด้วยภาษามลายูพื้นถิ่น เสียงหัวเราะที่เป็นเอกลักษณ์ น้ำเสียงและลีลาการพูดคุยที่เป็นมิตร และมุขตลกที่เป็นพื้นบ้าน เมื่อประกอบกับความรอบรู้ที่ผู้ฟังสามารถขอคำปรึกษาได้ ตั้งแต่เรื่อง ทำกับข้าวถึงเรื่องอากาศยาน และการ “สปีคอิงลิช” ทำให้ “เปาะซูลี” นักจัดรายการวิทยุ แห่งชายแดนใต้ผู้นี้กลายเป็นที่รู้จักกันอย่างกว้างขวาง

เขาเคยจัดรายการเพลงฝรั่ง เคยใช้ภาษาฝรั่งจัดรายการ เคยเปิดเพลงดีเทอร์มิวสิคใหม่ในรายการ เคยเปิดเพลงไทยตามคำขอ จนปัจจุบัน เขาหันมาเปิดเพลงจากอินโดนีเซียและมาเลเซีย ปะปน ไปด้วยเพลงดีเทอร์มิวสิคใหม่ในท้องถิ่นบ้างช่วงครึ่งชั่วโมง

ปัจจุบัน “เปาะซูลี” จัดรายการอยู่ที่ 4 คลื่นวิทยุยอดนิยมในชายแดนใต้ คือ คลื่น ศอบต. 88.75 และ 91.75 รายการเบอร์ซามอ ฮีตอ หรือ ร่วมด้วยช่วยกัน ทำหน้าที่เล่าข่าว พูดคุยถึง ประเด็นต่างๆ ทางสังคมและวัฒนธรรมทั่วไป สอดแทรกไปด้วยคุณธรรมแบบอิสลาม ที่คลื่น 100 จัดรายการ “ร้อยดวงใจกับเปาะซูลี” 103.75 ได้สันติสุข ช่วงร้อยดวงใจกับเปาะซูลี และสุดท้าย รายการที่เปลี่ยนบุคลิกจากคนผ่อนคลายสบายๆ ไปเป็นนิงขริม คือ คลื่น 105.75 เป็นรายการ คุณธรรมในชีวิตประจำวันแบบมุสลิมที่เหมาะสม

▶ เปาะซูลี ขณะกำลังสนทนากับผู้ฟังที่โทรศัพท์เข้ารายการ

“เปาะซูลี” เปิดเผยว่า ก่อนหันมาจับงานจัดรายการวิทยุอย่างจริงจังนั้น เขาเคยเป็นครูในโรงเรียนสามัญมาก่อน ตำแหน่งสุดท้ายก่อนเกษียณอายุราชการคือ ผู้อำนวยการโรงเรียน โดยในช่วงที่เป็นข้าราชการครู เปาะซูลี ก็จัดรายการวิทยุไปด้วย

“ผมจัดรายการวิทยุมาตั้งแต่ พ.ศ.2527 ถึงตอนนี้ก็ร่วม 30 ปีเข้าไปแล้ว เป็นอาชีพที่ทำให้ผมมีความสุข และศึกษาค้นคว้าตลอดเวลา มันเหมือนได้พูดคุยกับคนที่หลากหลาย” ดีเจชาติ เปิดเผยถึงแรงผลักดันที่ทำให้เขายึดมั่นในอาชีพนี้มาได้อย่างยาวนาน

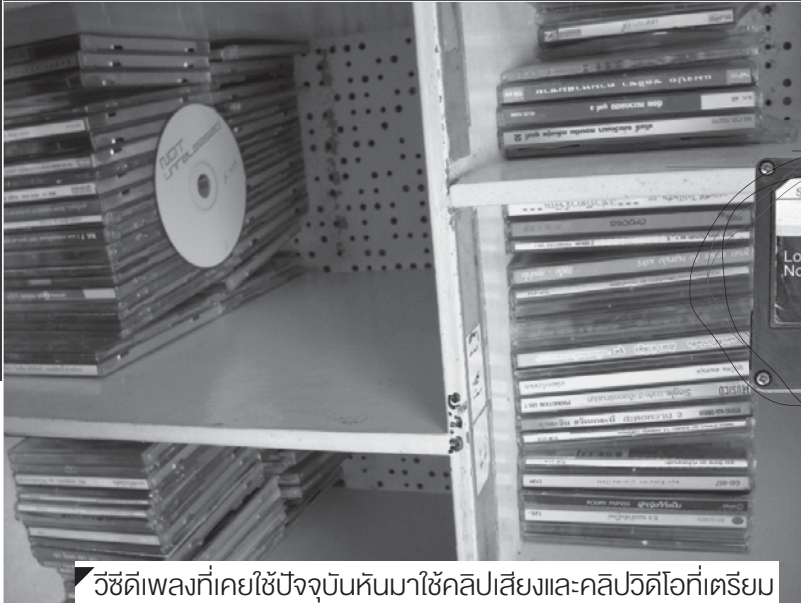
30 ปีในชีวิตของเปาะซูลีจึงเปรียบเสมือน 30 ปีแห่งการเปลี่ยนแปลงของวัฒนธรรมความบันเทิงในชุมชนชายแดนภาคใต้ด้วย โดยช่วงแรกๆ ที่จัดรายการ เขาเล่าว่าจะเป็นการเล่น “แผ่นเสียง” หรือที่เรียกว่า Long Play เพลงที่เปิดเป็นเพลงไทยและเพลงฝรั่งซึ่งได้รับแผ่นเสียงมาจากบริษัทเพลง

ส่วนกลาง คนในจังหวัดชายแดนใต้ช่วงเวลานั้นจึงฟังเพลงจากสองแหล่งสำคัญ ด้วยกัน คือส่วนกลางของประเทศไทย และจากภาคเหนือของมาเลเซียและอินโดนีเซีย ซึ่งอย่างหลังนั้นเป็นการนำเข้าแผ่นเสียง หรือเทปคาสเซ็ทเข้ามาเอง

“ช่วงนี้รายการวิทยุมักจะเป็นเพลงไทยเป็นส่วนใหญ่ เพลงมาเลเซีย หรืออินโดนีเซียยังเป็นของหายากอยู่ แต่คนแถบบ้านเรามีการเดินทางไปมาเลเซีย ทั้งไปเยี่ยมญาติและทำงานอยู่แล้ว เพลงพวกนี้จึงเข้ามาได้ โดยการหอบหิ้วกันเข้ามา” เปาะซูลี เล่า

ในห้วงเวลานี้เองที่อุตสาหกรรมเทปคาสเซ็ทก็เข้ามาในประเทศไทยแล้วด้วย ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของอุตสาหกรรมความบันเทิงของคนชายแดนใต้อย่างเพลง “ดิเกอร์สมัยใหม่” หรือ Modern Dikir Music ซึ่งเป็นศิลปะเพลงที่มีเอกลักษณ์เฉพาะของชุมชนชายแดนใต้

“ช่วงนั้นรายการวิทยุมักจะเป็นเพลงไทยเป็นส่วนใหญ่ เพลง มาเลเซีย หรืออินโดนีเซียยังเป็นของหายากอยู่ แต่คนแถบบ้านเรา มีการเดินทางไปมาเลเซีย ทั้งไปเยี่ยมญาติและทำงานอยู่แล้ว เพลง พวกนี้จึงเข้ามาได้ โดยการหอบหิ้วกันเข้ามา”

วีซีดีเพลงที่เคยใช้ปัจจุบันหันมาใช้คลิปเสียงและคลิปวิดีโอที่เตรียมไว้ในคอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊กแทน

เปาะชูลี บอกว่าในช่วงแรกๆ ที่เพลงพวกนี้เกิดขึ้น ก่อให้เกิดศิลปินเพลงมลายูพื้นถิ่นขึ้นจำนวนมากไม่น้อย ทำให้วัฒนธรรมความบันเทิงของชายแดนใต้คึกคักเป็นอย่างยิ่ง ในช่วงต้นทศวรรษ 2530 ขณะที่เพลง ดิเกร์มิวสิกกำลังได้รับความนิยม เปาะชูลี ก็เป็นอีกคนหนึ่งที่เข้าไปมีส่วนร่วมในการนำมหรสพแบบใหม่ นี้เข้าไปสู่หมู่บ้านในรูปคอนเสิร์ต โดยเขาร่วมกับคำณ จรรโลงศิลป์ ซึ่งได้รับการขนานนามว่า “ผู้ให้กำเนิด ธุรกิจเพลงดิเกร์มิวสิก” จัดคอนเสิร์ตเพลงดิเกร์ที่ธารโต เมื่อ พ.ศ.2535 และที่ตลาดใหม่ จ.ยะลา เมื่อ พ.ศ.2546

“ช่วงนั้นเพลงดิเกร์มิวสิกได้รับความนิยมมาก ทั้งที่ธารโตและที่ตลาดใหม่ คนเข้าชมคอนเสิร์ตร่วม 30,000 คน ผู้จัดได้กำไรเฉพาะจากตั๋วเข้าชมมากถึง 150,000 บาท” เปาะชูลี เล่าถึงบรรยากาศการเสพ ความบันเทิงในชุมชนชายแดนภาคใต้ในช่วงทศวรรษ 2530 เขาเสริมว่าเพลงเหล่านี้เกิดขึ้นท่ามกลางความ นิยมในเพลงลูกทุ่งไทย โดยเฉพาะสายัณห์ สัญญา ยอดรัก สลักใจ พุ่มพวง ดวงจันทร์ เสรี รุ่งสว่าง เป็นต้น

ขณะที่ในภาคใต้ตอนกลางก็เกิดนักร้องดังๆ อย่าง สุครีบก อักษรทอง ฉัตรทอง-ฉัตรชัย มงคลทอง เป็นต้น

การเกิดขึ้นของเพลงดิเกร์มีวสีคในชุมชนชายแดนภาคใต้จึงเป็นความพยายามที่จะแสวงหาอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมความบันเทิงเป็นของตัวเอง

อย่างไรก็ตาม หลักการทางศาสนาอิสลามและความเป็นคนชาติพันธุ์มลายูก็ทำให้เพลงเหล่านี้ถูกตรวจสอบจากทั้งกลุ่มผู้ฟังและหน่วยงานทางด้านศาสนาอิสลามในชุมชน นักจัดรายการวิทยุเองก็ถูกคาดหวังให้เป็นบรรทัดฐานของการพิจารณาความเหมาะสมของเนื้อหาเพลงเหล่านี้ด้วย

“เพราะว่าเพลงพวกนี้เขียนถึงวิถีชีวิตแบบชาวบ้าน มีเนื้อหาเกี่ยวกับความเชื่อ แล้วคนแต่งก็เป็นนักร้องซึ่งเป็นชาวบ้าน บางทีจึงหมั่นหม่อมทั้งทางด้านศาสนา และภาษาที่ไม่ค่อยสละสลวย” เปาะซูลีกกล่าว ก่อนจะอธิบายต่อว่า ความเป็นนักจัดรายการ

เพลง ทำให้เขาต้องทำหน้าที่เป็นผู้คัดกรองเพลงที่เหมาะสมอีกด้วย ทั้งความเหมาะสมด้านเนื้อหาและด้านวรรณศิลป์

“เมื่อเทียบกับเพลงมาเลเซียและเพลงอินโดนีเซีย เพลงพวกนี้สู้ไม่ได้ในเรื่องภาษา คือภาษาไม่สละสลวย ใช้คำพูดที่ตรงไปตรงมา ขาดวรรณศิลป์ ส่วนเพลงมาเลย์และอินโดนีศคนละเรื่องเลย ดูเขาจะพยายามให้ดังมากกว่า”

อย่างไรก็ดี ข้อควรคิดในกรณีของภาษาเพลงก็คือ เพลงมาเลย์นั้นใช้ภาษามาเลย์กลาง ส่วนอินโดนีเซียก็ใช้ภาษาที่คล้ายคลึงกัน ซึ่งเป็นภาษาที่ใช้เป็นภาษากลาง แต่เพลงดิเกร์มีวสีคของศิลปินชายแดนใต้นั้นใช้ภาษามลายูท้องถิ่น ซึ่งหากใช้เกณฑ์เรื่องความไพเราะงดงามแบบเพลงมาเลย์และอินโดนีเซียแล้วก็อาจจะเป็นการเปรียบเทียบแบบผิดฝาผิดตัวได้ ซึ่งเรื่องนี้เปาะซูลีกก็ยอมรับว่ามีความเป็นไปได้มาก อย่างไรก็ตาม อย่างไรก็ดี เขาเห็นว่าถ้าพ้นจาก

“เมื่อเทียบกับเพลงมาเลเซียและเพลงอินโดนีเซีย เพลงพวกนี้สู้ไม่ได้ในเรื่องภาษา คือภาษาไม่สละสลวย ใช้คำพูดที่ตรงไปตรงมา ขาดวรรณศิลป์ ส่วนเพลงมาเลย์และอินโดนีศคนละเรื่องเลย ดูเขาจะพยายามให้ดังมากกว่า”

สิ่งจำเป็นสำหรับจัดรายการเพียงไม่กี่ชิ้น

“วรรณศิลป์ของเขาดีมาก แสดงให้เห็นว่า นักแต่งเพลงของเขามีความพิถีพิถันมาก การคิดสรรคำแต่ละคำในบทเพลงนั้น ไม่ใช่เรื่องง่าย ต้องละเอียดละไม ซึ่งตรงกับ จ้ามกับเพลงบ้านเรา”

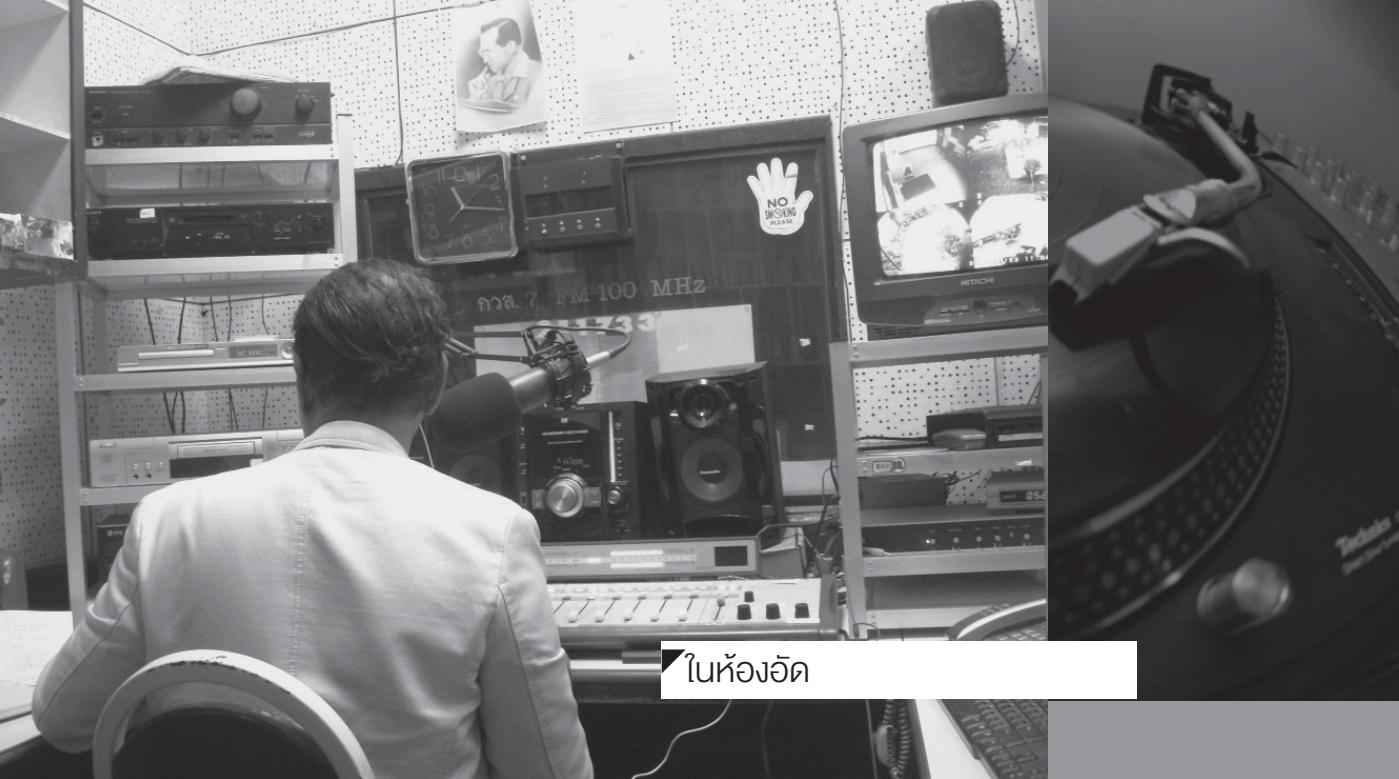
ประเด็นภาษาแล้ว สิ่งที่น่าพิจารณาอีกประการหนึ่ง ก็คือ เรื่องเนื้อหาที่มักจะไม่เหมาะสม

“เนื้อหาเพลงส่วนหนึ่งเป็นการตำหนิติเตียนกัน หรือบางทีก็ถึงกับด่าประจาน แม้ว่าจะว่าวัยรุ่น ว่าผู้หญิง ว่าใครก็ตาม ถึงจะเป็นการว่าทั่วๆ ไปแต่ ก็ถือเป็นเนื้อหาที่ไม่เหมาะสม บางครั้งก็บอกเล่าถึง วิถีชีวิตที่ผิดหลักศาสนา เช่น เมาเหล้า เล่นการพนัน การนอกใจ ซึ่งเนื้อหาพวกนี้ไม่จำเป็นต้องเอามา นำเสนอ”

ด้วยเหตุนี้ นักจัดรายการเพลงอย่างเปาะซูลี จึง ถูกคาดหวังให้เป็นผู้เสนอข้อคิดเห็นต่อเพลงที่เปิด ด้วย ปัจจุบันเปาะซูลีนิยมเปิดเพลงมาเลย์และ อินโดนีเซียเป็นหลัก จะเปิดเพลงไทยสักครั้งก็ต่อ เมื่อผู้ฟังทางบ้านขอมามากๆ เขากล่าวว่า การเปิด เพลงของประเทศเพื่อนบ้านเพื่อเป็นตัวเปรียบเทียบ ให้เห็นถึงความแตกต่างทั้งทางด้านวรรณศิลป์และ เนื้อหา

“ผู้ฟังจะเห็นว่ากลอนของเขาเด่นมาก อย่างเรา จะเรียกว่าวรรณศิลป์ใช้ไหม วรรณศิลป์ของเขา ดีมาก แสดงให้เห็นว่านักแต่งเพลงของเขามีความ พิถีพิถันมาก การคิดสรรคำแต่ละคำในบทเพลงนั้น ไม่ใช่เรื่องง่าย ต้องละเอียดละไม ซึ่งตรงกันข้ามกับ เพลงบ้านเรา ที่มีลักษณะใช้แบบง่ายๆ ภาษา แบบดิบๆ ไม่ไพเราะ บางครั้งก็ติดหยาบโลนด้วย”

เปาะซูลี อธิบายด้วยว่าเพลงดิเกร์มีวิถีใน ชายแดนภาคใต้นั้น พัฒนามาจากเพลงพื้นเมือง จึง ยังมีความเป็นเพลงพื้นเมืองอยู่ในแง่ของการสร้าง สีสันและเนื้อหาที่เพลงได้สะท้อน กล่าวคือยังมี ลักษณะการสะท้อนภาพชีวิตแบบพื้นบ้าน ยังมีกลิ่น อายวัฒนธรรมแบบชายแดนใต้ดั้งเดิม

ในห้องอัด

“ผมอยากเรียกเพลงเหล่านี้ว่าเพลงพื้นเมือง ตลอดเวลาที่จัดรายการวิทยุมาหลายสิบปี ผมสัมผัสกับเพลงเหล่านี้มามาก รู้จักนักร้องหลายต่อหลายคน เคยเข้าร่วมกิจกรรมคอนเสิร์ตก็เยอะ สิ่งที่เห็นก็คือ เพลงเหล่านี้สะท้อนความเป็นบ้านเราได้ดี แต่สิ่งหนึ่งที่ต้องระวังก็คือ การสะท้อนความตรงไปตรงมาที่อาจทำให้ดูไม่เหมาะสม หยาบโคลน และก่อให้เกิดปัญหาได้ นักร้องบางคนก็อาจจะไม่เป็นที่ยอมรับในเรื่องความประพฤติ ซึ่งตรงนี้ก็ถือเป็นเรื่องส่วนตัวของเขา ถ้าผู้ฟังรับตรงนี้ได้ เขาก็มีอนาคต แต่ถ้าผู้ฟังรับไม่ได้ ก็เป็นภาระของเขาเองที่จะต้องรับผิดชอบดูแลแก้ไข” ดีเจคนดัง วัยเกษียณกล่าว

ไม่ว่าเพลงดีเกรดมิวสิคจะถูกมองอย่างไร หรือใครมอง แต่เปาะชูลิก็ใช้ชีวิตหลังไมค์ในห้องส่งกับเพลงเหล่านี้มานานไม่น้อย แม้ช่วงหลังๆ จะห่างหายไปหาเพลงมาเลเซียและอินโดนีเซียบ้าง แต่เขาก็ยังคงมีความทรงจำเกี่ยวกับเพลงลูกทุ่งพื้นบ้าน (เฉพาะ) ชายแดนภาคใต้เป็นอย่างดี

“เพลงพวกนี้อาจจะไม่โด่งดังมาก แต่มันจะยังอยู่ต่อไป” นักจัดรายการอาวุโสกล่าวทิ้งท้าย

